

חובק עולם, עשה השבוע חלאקה

בריקוד בבית הכנסת

הרב שינפלד שליט"א בשיעור לסטודנטים

ללמוד בחו"ל אנחנו לא חייבים לכם דבר, הרשויות המקומיות אומרות לנו אתם ישראלים. זה נוגע לשלל צרכים שאנחנו זקוקים לגב של הרשויות בישראל. בעיית האבטחה למשל, היא אחת מהן. אנחנו זקוקים לאבטחה ואי אפשר לפרטי יותר מדי ואין לנו כל מימון לכך בשעה שהקהילה - סטודנטים אינם יכולים לסייע לנו. ועוד נקודה על מוצרי בשר: "הקהילות הקטנות מתמודדות עם יוקר המחיייה וקושי בהשגת בשר מהודר, שגם כך מאוד יקר באירופה וקהילות כמו שלנו שמטבע הדברים לא משופעות בכסף נאלצות לוותר על בשר וכאלה שמוותרות ומסתפקים בהכשרים לייט, בלשון המעטה. "אולי הקהילות הגדולות באירופה צריכות לוודא שבתוך ליינ השחיטות שלהם, יקחו חסות גם על הקהילות הקטנות שגם הן יוכלו לקבל בשר מבלי שיקרסו תחת העול הכלכלי."

האתגר הכלכלי והרחבת הפעילות

אחד מקורבנות מגיפת הקורונה היה למרבה הצער גם איש החזון ומייסד המרכז היהודי שהחזיק את הפעילות בקובנה לאורך כל השנים - הנגיד ר' זאב (ווילי) שטרן ז"ל. "הוא למעשה היה זה שהוביל ודחף אותנו", מספר הרב שינפלד. למר שטרן היו עסקים חובקי עולם, אך הוא כל הזמן התעניין במה שקורה בקובנה ואם שמע חלילה על סטודנט שהתבולל או חלילה מתדרדר, זה נכנס לו ישירות ללב. לצערי הוא נפטר בגל הראשון של הקורונה, לאחר שנדבק במסיבת פורים, ובעצם מאותו רגע המימון הקבוע של המקום פסק.

"באותם ימים יצאנו בקמפיין נרחב כדי לכסות את כל החובות ולאפשר לעצמנו לצעוד קדימה. ידעתי באופן וודאי שלא אוכל לקחת את כל העול על כתפיי. זה עול כספי מאוד גדול. אמנם על חלק מהתקציב אנחנו מקבלים עזרה וסיוע מקרנות שונות וגם בני המייסד משפחת שטרן נותנים כתף ודאגה ומלווים אותנו בכל צעד ושעל, אך תקציב נכבד מהפעילות עדיין מונח על כתפנו ואנחנו מנסים להרים את הראש מעל המים ובין גל אחד למשנהו גם להשיג קצת חמצן למפעל האדיר שאנחנו מחזיקים."

ולמרות האתגר הכלכלי הכבד המונח לפתחו, הרב שינפלד לא עוצר באדום וממשיך למנות אתגר נוסף שעומד מול עיניו והוא: הרחבת הפעילות! אני מצפה שיותר אנשים יחזקו את הזהות היהודית שלהם, יותר אנשים יגיעו לשאוב מברא החיים של המרכז היהודי להורות את נפשם היהודית והרב שינפלד מסכם "זה אולי האתגר הכי חשוב בעיניי."

מלבדנו שתי משפחות נוספות שמידי פעם התחלפו. במשפחה אחת היה הבעל משגיח כשרות והאישה גנת של הילדים שלי, והמשפחה השנייה יצרה חיידר לכל דבר ועניין עבור ילדי הגדולים. כך היו להם מוסדות פרטיים והם יצאו ללמוד באופן מסודר מידי יום. מאז הקורונה נשארו לבדנו, אשתי מלמדת את הילדים בבית ויש גם לימוד מרחוק. בתקופת החופש הגדול אנו מגיעים לארץ בכל שנה לחודש וחצי, ואז הילדים לומדים בחיידרים, בכל פעם באותה כיתה בה היו בשנה שעברה, כך הם זוכים לחווית לימוד עם בני גילם."

"שני ילדי הגדולים לומדים בישראל וזה לא פשוט, אשתי מתפללת שתזכה לגדל את ילדיה בעצמה ולא שיהיו אצל הסבא והסבתא. אין לנו בית כנסת מסודר עבורם ולא חיידר מסורתי וזה אתגר גדול ביותר שקשה לנו איתו. אנחנו נאחזים בברכות והבטחותיהם של גדולי ישראל."

"הבן שלי מוסר כאן כליל שבת רעיון על הפרשה, הוא מצליח לרתק את הסטודנטים, הזוך והטוהר של הילד מקריין בהם את אור התורה בצורה ישירה יותר מאשר המאמצים שלנו - המבוגרים. אין ספק שהילדים שלנו הם חלק בלתי נפרד מהשליחות ובמערכת הקירוב כאן. אני בטוח שזה משהו שהם ייקחו איתם לכל החיים."

כשהרב שינפלד מדבר על ילדיו, הוא מציין שזה לא רק הנושא הלימודי, אלא גם הנושא החברתי, שכן אין במקום כלל ילדים בגילם, וכן אין כמעט אפשרות לצאת לשחק בחוץ.

מחסור בבית דין; הכרה של הרשויות בישראל

אתגר נוסף ומרכזי שמטריד את הרב שינפלד, הוא נושא שירותי הדת הרבניים, בפרט בתחום גיטין וקידושין. יצא לי כמה פעמים להתעסק בעניינים אלו, והצורך בבית דין זמין לקהילות קטנות ומרוחקות הוא משהו שזועק ואני מבקש לנצל את הבמה החשובה ב"יתד נאמן" על מנת להעלות את המודעות לצרכינו.

"אמנם בעת הצורך אני מקבל סיוע ועזרה מבית דינו של הדיין הגאון הרב געליי שליט"א אב"ד לונדון, אך הצורך הזה בבית דין זמין הוא צורך השעה."

ואם כבר צרכים, מעלה הרב שינפלד נקודה נוספת שקהילות הסטודנטים נופלות בין הכיסאות: "כשיש קהילה מקומית מטבע הדברים היא מבוססת על משפחות מקומיות והן אלה התורמות לפעילות הקהילה ופעמים שגם הרשויות המכירות בקהילה משתתפות בסיוע הפעילות. הקהילה שלנו היא לא קהילה מקומית - אנחנו ישראלים. ישראל אומרת לנו ירדתם מהארץ

לעזור להם לדחות את המבחן. פניתי לראש הפקולטה ועירבתי את נשיא האוניברסיטה, ניסיתי לעשות כל מה שאפשר, אך בכל מקום נתקלתי בחומה בצורה. באוניברסיטה לא הסכימו בשום אופן לשמוע על שינוי בתאריך."

"בינתיים הגיע ראש השנה, ובמהלך התפילה עלה אחד הסטודנטים לתורה. בסיום העלייה הוא ביקש ממני רשות לומר כמה מילים. הוא פנה לחבריו ואמר להם: 'אנו נמצאים כעת ביום בו הקב"ה גוזר על כולנו מה יהיה בשנה הבאה', ואז הוא הרים את קולו והמשיך - 'מרחפת עלינו גזירה נוראה של מבחן ביום כיפור. אני רוצה שכל מי שיושב כאן יקבל על עצמו קבלה קטנה לביטול הגזירה'."

הרב שינפלד מספר כי השתרר במקום שקט מוחלט כאשר כל אחד קיבל על עצמו משהו. "אותי באופן אישי זה טלטל", הוא אומר, "לא יכולתי שלא להצטרף מהמחשבה על כך שיושבים כאן חברה צעירים, ומה הם מבקשים בראש השנה? לא פרנסה, לא להתחתן, גם לא להצליח במבחנים. הם מבקשים מהקב"ה: 'עזור לנו לשמור את יום הכיפורים ולעשות את רצונך'."

ראש השנה חלף. במהלך עשרת ימי תשובה נפגש שוב הרב שינפלד עם נשיא האוניברסיטה, ניסה לשכנע, אך דבר לא עזר. "בסעודה מפסקת ישבנו באולם שהיה מלא מפה לפה", הוא נזכר, "ופתאום אני שומע את הנייד שלי מצלצל ועל הצג מופיע הכיתוב 'מוזכרות אוניברסיטה'. על הקו הייתה אכן המזכירה שהודיעה כי בדיוק באותם רגעים הסתיימה ישיבת צוות בה הוחלט לדחות את המבחן. יחד עם זאת היא הדגישה שהם מבקשים רשימה מסודרת של כל מי שאמור להגיע לתפילה ביום כיפור, ואף עומדים לשלוח ביקורת כדי לוודא שאותם סטודנטים אכן באו להתפלל. כמובן שפרסמתי באופן מידי את הבשורה, ומיד הודיעו לי סטודנטים רבים שלמרות שלא חשבו לבוא להתפלל בבית הכנסת הם יגיעו. בסופו של דבר הייתה זו תפילת יום הכיפורים המונית ומרגשת מאי פעם."

אתגר החינוך והחברה

כששאלתי את הרב שינפלד על אתגר חינוך הילדים, השתתקה השיחה. ניכר כי הגענו ללב ליבו של האתגר ולדירו של הרב שינפלד, "אחד מתוך כמה אתגרים":

"כשהגענו לקובנה היינו עם שני בנים קטנים, ובמשך השנים נולדו לנו ב"ה שלושה בנים נוספים", הוא משתף, "אין בעיר בכלל מוסדות חינוך יהודיים ולכן אנו צריכים לדאוג לחינוך שלהם בעצמנו. עד לתקופת הקורונה היו כאן

הרב שינפלד: "באותם ימים התחלתי להכיר מקרוב את עולם הקירוב וליצור קשר עם אנשים שנראו לי פעם רחוקים ואחרים. להפתעתי גיליתי שלכולנו יש דבר אחד שמאחד בינינו - זוהי התורה. כשהתחלתי לגעת בדבר האמתי הזה גיליתי איך שהוא מרתק כל אחד ואחד, ולא משנה איך שהוא נראה כלפי חוץ. ברוך ד' הפעילות שלנו בצפון התפתחה והעברתי שיעור ים באוניברסיטאות שונות בכל האזור. לאחר ארבע שנים התגלגלה לפתחי הצעה לבוא לקובנה יחד עם משפחתי ולהפיץ תורה בחו"ל. אחרי ששקלנו וחשבנו החלטנו להגיע לעשרה חודשים, אך בסופו של דבר אנחנו משלימים כעת שנים עשר שנים."

כיום, מציין הרב שינפלד בסיפוק כי המקום כבר נראה שונה לגמרי. "יש לנו מניינים מידי שבת בכל התפילות, גם בימות חול יש לפעמים מניינים. קהילת הסטודנטים שלנו רק גדלה מיום ליום והיא מאחדת סביבה את כל היהודים בליטא. הפכנו להיות אבן שואבת - הלב היהודי הפועם של המקום."

"ישנם לא מעט סטודנטים שעברו תהליכים של חזרה בתשובה בקובנה, יש מהם שהתחילו לשמור שבת, וכמעט כולם משתתפים בסעודות שבת ובחגים. ניגשים אליי לא פעם סטודנטים ואומרים לי שהם נחשפים דרכנו לתכנים שלא הכירו במשך עשרים וחמש שנים שחיו בארץ. מרעיד אותי לחשוב איך שדווקא כאן, כשהם שוהים בחו"ל, הם מוצאים את הדרך להתקרב ליהדות."

מה המטרה הסופית של פעילות המרכז?

לשאלתנו מה הן ההצלחות שהוא יודע לספר עליהן התחבט הרב שינפלד מאיזה כיוון להשיב לנו: "הסיפורים החזקים אינם דווקא על הסטודנטים שהחליטו לעזוב הכל ולחזור בתוך-בה שלמה", הוא מבהיר, "למרות שקיימים סיפורים כאלו. אבל באופן אישי אני מתרגש לא פחות גם כשיש סטודנטים שמחליטים לקחת על עצמם קבלה קטנה או להתחזק בנושא מסוים. מניסיוני אני יודע שאין כמעט דבר כזה לחזור בתשובה ב'בוים', כי במציאות, הליך בריא של חזרה בתשובה הוא מדורג. אני מעריך בכל ליבי סטודנט שקיבל על עצמו קבלה של התחזקות כל שהיא. אני רואה את הניסיונות הקשים שעוברים על הסטודנטים, בפרט בנושא ההתבוללות. הם עומדים בהם בגבורה וזה מדהים ומרגש."

רגע מיוחד של עמידה בניסיון היה לפני מספר שנים, בערב יום כיפור: "הסטודנטים סיפרו לי על כך שצפוי להם מבחן גמר גדול בדיוק ביום כיפור. ניסיתי לעשות כל מה שאני יכול כדי